

„Książka, uczy, bawi i wychowuje”

*"Bez względu na to ile masz zajęć,
najważniejszą rzeczą,
jaką możesz zrobić dla przyszłości swego
dziecka,
oprócz okazywania mu miłości przez
przyculanie, jest codzienne
głośne czytanie oraz radykalne ograniczenie
telewizji..."*

/Jim Trelease/

We współczesnym świecie umiejętność czytania i pisanie jest nieodzowna. Jest podstawą postępu i rozwoju. Brak odczytania uniemożliwia wyrażanie swoich myśli, poglądów, przekonań. Uniemożliwia porozumiewanie i prawidłowe komunikowanie się. Dom rodzinny ma najsilniejszy wpływ na rozwój zainteresowań czytelniczych, ponieważ to właśnie w domu rodzinnym ma miejsce pierwszy kontakt dziecka z książką. Kto nie czyta, nie nadąży za zmianami we współczesnym świecie.

- Czytanie chroni dziecko przed uzależnieniem od telewizji i komputerów.
- Więzy z rodzicami, wzmocniona czytaniem, daje dziecku siłę do pokonywania wielu pokus i zagrożeń.
- Jeśli chcemy żyć w kraju mądrych, uczciwych i kulturalnych ludzi, trzeba zadbać o to, by codzienne głośne czytanie stało się priorytetem w naszym domu oraz w przedszkolu i w szkole naszego dziecka.
- Dzieci, którym czytano, potrafią mądrzej myśleć, mają większą wiedzę, podejmują lepsze decyzje, dobrze radzą sobie życiu, w szkole i w późniejszej pracy.

PIĘĆ KROKÓW, KTÓRE NALEŻY PODJAĆ JAK WYCHOWAĆ CZYTELNIKA:

- 1.Wprowadzamy rytuał głośnego czytania dziecku 20 minut dziennie,**
- 2.Jeśli dziecko o to prosi – wielokrotnie czytamy tę samą książkę lub wiersz,**
- 3.Pozwalamy na pytania, rozmowy, powrót do poprzedniej strony,**
- 4.Unikamy podziałów na książki dla chłopców i dla dziewcząt,**
- 5.Sami bądźmy przykładem – dzieci powinny widzieć dorosłych zagłębianych we własnych lekturach.**

DOBRY PRZYKŁAD, CZYLI CZYTAJĄCY RODZICE TO CZYTAJĄCE DZIECI:

Młodzi ludzie, tak jak we wszystkich dziedzinach życia, potrzebują przewodników i autorytetów, którzy wprowadzą ich w magiczny świat literatury, wzbudzą zainteresowania czytelnicze, odkryją wartość i magiczną moc książek.

Tak doniosłą i zaszczytną funkcję w najmłodszych latach powinni pełnić rodzice. To oni mają największy kontakt z dzieckiem, dobierają odpowiednie książki i poświęcają czas, aby je przeczytać. Od dorosłych zależy, czy będzie to lektura odpowiednia do wieku i zainteresowań pociechy, czy potrafią przekazać ją w sposób atrakcyjny, zajmujący młodego słuchacza. Dziecko wyczuje, czy rodzic czyta mu z przyjemnością, czy tylko spełnia swój obowiązek.

Tego samego zdania jest J. Papuzińska: *„Istnieje także wyraźna zbieżność między aktualną aktywnością czytelniczą rodziców a aktywnością czytelniczą dzieci. Aktywność czytelnicza rodziców wydaje się mieć znacznie większy wpływ na czytelnictwo dzieci, niż świadome próby pobudzenia zainteresowań książką stosowane wtedy, gdy rodzice sami nie czytają”*.

To dorośli kształcą postawę czytelniczą swoich pociech, przyszłych czytelników, wpływają na ich stosunek do książek i czytelnictwa. Zatem, Drodzy Państwo, bądźmy dla naszych dzieci autorytetami, wzorami, przewodnikami po magicznym świecie literatury i czytelnictwa.

RODZINNE GŁOŚNE CZYTANIE NAJLEPSZĄ TERAPIĄ:

Czytając w domu w atmosferze wzajemnej akceptacji, w sytuacji odprężenia wytwarza się intymny kontakt czytelniczy. Dorosły koncentruje swoją uwagę na dziecku, nawiązuje się jedyna w swoim rodzaju rodzinna więź.

Moc głośnego czytania to nie tylko tekst książki, to także miły głos czytającego, bliskość, przytulenie, wspólny uśmiech i wzruszenie, niepowtarzalny nastrój chwili.

Według badań przeprowadzonego w ramach kampanii „Cała Polska czyta dzieciom” wystarczy 20 minut czytania każdego dnia, by dziecko stało się bardziej pogodne i śmiałe, wrażliwe i ciekawe świata.

Wspólne czytanie to także bliski kontakt z mamą i tatą, dziadkami, rodzeństwem, dający dziecku poczucie bezpieczeństwa, niezależnie od tego ile pociecha ma lat.

ZALETY GŁOŚNEGO CZYTANIA

Badania naukowe potwierdzają, że głośne czytanie dziecku:

- buduje mocną więź między dorosłym i dzieckiem,**
- zapewnia emocjonalny rozwój dziecka,**
- rozwija język, pamięć i wyobraźnię,**
- uczy myślenia, poprawia koncentrację,**
- wzmacnia poczucie własnej wartości dziecka,**
- poszerza wiedzę ogólną,**
- ułatwia naukę, pomaga odnieść sukces w szkole,**
- uczy wartości moralnych, pomaga w wychowaniu,**
- zapobiega uzależnieniu od telewizji i komputerów,**
- chroni przed zagrożeniami ze strony masowej kultury,**
- kształtuje nawyk czytania i zdobywania wiedzy na całe życie.**

RODZICE, DZIECI , KSIĄŻKI I WSPÓLNE CZYTANIE:

Dorastanie jest etapem, w którym rodzice bardzo często mają problem z zaakceptowaniem i przyjęciem istotnych zmian, jakim ulega ich dziecko. W rezultacie dochodzić może do konfliktów i wzajemnego niezrozumienia. Dorastająca córka lub syn może wówczas oddalić się od rodziców i szukać akceptacji wśród członków grupy rówieśniczej. Większość wolnego czasu będzie spędzać z kolegami, czy przed ekranem telewizora lub komputerem.

Wydaje się, że czas wspólnego głośnego czytania minął już bezpowrotnie. Ale czy na pewno? Książka może stać się jednym z istotnych elementów sprzyjających rozwojowi nastolatka. Może podtrzymywać i kształtować prawidłowe relacje między rodzicami a ich dorastającym dzieckiem. W tym czasie latorośl nie tylko przeżywa okres buntu, jego rozwojowi towarzyszy wzrost wrażliwości zmysłów, bardzo intensywnie rozwija się wyobraźnia. Ten proces może być wzmacniany i prawidłowo kierowany między innymi poprzez dobór odpowiedniej literatury i zachętę do czytania.

Zapewne trudno będzie kontynuować głośne czytanie, więc może warto zaproponować wieczorne wspólne czytanie i wymienianie się uwagami,

spostrzeżeniami, głośne czytanie interesujących, czy humorystycznych fragmentów książek. Lektura może stać się wstępem do dalszych rozmów o wielu jakże istotnych sprawach, problemach, z jakimi stykamy się w codziennym życiu. Początkowo może się to wydać trudne i dziwne. Jednak badania dowodzą, że poprzez czytanie i obcowanie z książką relacje rodzica z dzieckiem mogą się zacieśnić, pozwolą zrozumieć świat nastolatka, sprawią autentyczną radość i satysfakcję.

SZACUNEK DO KSIĄŻKI ŚWIADECTWEM KULTURY OSOBISTEJ:

To rodzice uczą właściwego stosunku do książki, jej poszanowania, gromadzenia własnej biblioteczki, częstego sięgania do ulubionych pozycji. Należy uczyć dziecko właściwego stosunku do książek, doceniania ich posiadania, szanowania ich i nie niszczenia, zarówno wtedy, gdy należą one do niego, jak i wtedy, gdy są cudzą własnością.

I najważniejsze – należy w dziecku jak najwcześniej rozwijać umiejętność i potrzebę mądrego dzielenia się tym, co posiadamy, uczyć, że obdarowywanie innych – choćby pożyczoną z własnej biblioteczki książką – także może przynosić radość. Reasumując, warto zwrócić uwagę na to, w jaki sposób dzieci obchodzą się z książką, nauczyć dbałości o własne i wypożyczone książki.

POKAŻ MI SWOJE KSIĄŻKI, A POWIEM CI, KIM JESTEŚ:

Międzynarodowe badania czytelnictwa dzieci i młodzieży wskazują na bardzo duży wpływ rodziców na treść, rodzaj i liczbę czytanych przez dzieci pozycji, a także na czas przeznaczony na czytanie oraz kształtowanie się sympatii do poszczególnych autorów. Dorośli nie powinni zapominać, że wspólne czytanie, dzielenie się wrażeniami z przeczytanych lektur umacnia więzi rodzinne, buduje i wzmacnia autorytet opiekunów.

Rola rodziców nie powinna kończyć się wówczas, kiedy dziecko umie już czytać. Opiekun przez cały czas powinien być pomocny w doborze literatury, służyć radą, zachętą, motywować do rozwijania czytelniczej pasji, pokazywać, jakie korzyści daje obcowanie z książką.

Warto, aby rodzice i dziadkowie aktywnie towarzyszyli swoim pociechom w czasie wizyt w bibliotece i księgarni, ponieważ wspólne wybieranie i wypożyczanie książek jest wspaniałym sposobem na wzmacnianie więzi dzieckiem.

Na zakończenie należy jeszcze raz podkreślić, że to dom rodzinny ma stworzyć właściwy klimat do obcowania młodego czytelnika z książką, `ma ukazać jej wartość i użyteczność, wyrobić pożądane nawyki i doradzać na miarę swoich możliwości i posiadanej wiedzy oraz umiejętności.

Przedszkole i szkoła mają obowiązek: wyrobienia u wszystkich uczniów umiejętności pracy z książką, rozwijać zainteresowania czytelnicze, kształcić poprzez właściwy dobór lektur, kierować procesem czytelnictwa zgodnie z realizowanym programem dydaktyczno-wychowawczym.

Jednak według słów pani I. Podlasińskiej: *„Droga do czytelnictwa wiedzie przez aktywny udział rodziców w tym procesie (...) Nikt i nic nie może ich w tym wyręczyć. Biblioteka, przedszkole, szkoła mogą być tylko pomocą”* – dopiero współdziałanie szkoły oraz domu rodzinnego w tej dziedzinie może dać efekty jedynie w warunkach wzajemnego zrozumienia.

„DAWNO, DAWNO TEMU, ZA GÓRAMI, ZA LASAMI...”

Tak bardzo często zaczynają się baśnie, które opowiadamy dzieciom w przedszkolu. Jest to rodzaj literatury wyobrazeniowej kształtującej uczucia i podstawy moralne dzieci, rozszerzającej wiedzę dziecka o życiu i świecie, o ludzkich charakterach i stosunkach społecznych. Wyobraźnia wiedzie czytelników ku baśni, fantastycznej opowieści.

Oprócz baśni znanych w wielu kulturach np. „Kopciuszek”, „Śpiąca królewna” mamy wiele opowieści związanych z rodzimą tradycją, z różnymi zakątkami naszego kraju (legenda o Smoku Wawelskim, Warsie i Sawie, Bazyliuszku). Świat baśni, podobnie jak świat dziecięcej wyobraźni, rządzi się swoimi prawami, w którym nieważne są realistyczne zależności czy prawdopodobieństwo.

W wyobraźni dziecka niemal wszystko jest możliwe. Śledzenie wątków baśniowych to trening wyobraźni, która odgrywa tak ważną rolę w ogólnym rozwoju dziecka. Baśnie ukazują problemy życia w sposób prosty i zwarty, co pozwala

uchwycić ich głęboki sens moralny. Możemy tu znaleźć odbicie wszystkich dziecięcych tęsknot i problemów, obaw. Często spotykamy w baśniach motywy bliskie dziecku – uczucia rodzinne, miłość do matki, ojca, różny stosunek do rodzeństwa.

Wszystko to dzieje się w atmosferze cudowności, ciepła, magii i fantazji tak bliskich dziecku. Baśń, uwalniając wyobraźnię, równoważy i kompensuje różne sfery rozwoju dziecka, skupia go na treści, uczy słuchania i patrzenia. Przez zastosowanie wielości środków artystycznych wprowadza dziecko w świat sztuki. Z baśni płynie do dziecka nadzieja, że wiele potrafi, może, umie, ale też wiele musi się jeszcze nauczyć, poznać, zrozumieć, tak jak jej bohaterowie. Najważniejsze, że motywuje do tego, by spróbować.

W baśni dziecko znajduje jednoznaczny świat wartości, jednoznaczny podział na dobro i zło, sprawiedliwe i niesprawiedliwe. Ceni się dobroć, pracowitość, odwagę; potępia chciwość, skąpstwo, lenistwo i tchórzostwo. Problemy dobra i zła są przedstawione w zrozumiały dla dzieci sposób. Oceniając postawy bohaterów – przedszkolaki uczą się wartościowania. Widzą, że zło jest zawsze ukarane, a dobro wynagradzane. Dzięki temu baśń uczy, dostarcza pozytywnych wzorców. Baśń posiada ogromne znaczenie w kształtowaniu się pełnej osobowości dziecka.

DZIECI LUBIĄ SIĘ SMIAĆ....

Dobierając literaturę dla przedszkolaków, nie należy zapominać, że dzieci lubią się śmiać. Komizm w książce dziecięcej opromienia cały utwór atmosferą optymizmu i zadowolenia, tworzy pogodny, przyjemny stosunek do życia, uczy zachowania równowagi w zmieniających się okolicznościach, pomaga w wartościowaniu zjawisk, uczy selekcjonowania rzeczy wielkich i małych.

Dlatego dzieci tak chętnie słuchają humorystycznych utworów Jana Brzechwy, Juliana Tuwima, Jerzego Kerna, Wandy Chotomskiej lub Czesława Janczarskiego. Uśmiech, dowcip, humor mogą stanowić cenną pomoc w pracy wychowawczej.

Mali czytelnicy mają niezwykłą wrażliwość językową. Trzy – czterolatki cieszą się elementami dźwiękowymi, wyrażeniami dźwiękonaśladowczymi, odtwarzaniem głosów ptaków („Ptasie Radio” Juliana Tuwima), odgłosów oddawanych przez różne pojazdy („Lokomotywa”), śmiesznie brzmiące wyrazy lub nazwiska bohaterów, na przykład śpiewaka Tralalińskiego i całej jego rodziny. Dzieci bawią też rytm i rym, melodia wiersza, powtórzenia słów bez wnikania w ich znaczenie.